

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Pardubice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Pardubice leží v severozápadní části Pardubického kraje a nachází se v něm krajské město Pardubice. Tvoří tak 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 56 obcí (což je po SO ORP Chrudim 2. nejvyšší počet kraje);
- v dotčeném území žije nejvyšší počet obyvatel - celkem 126.223 obyvatel, z toho 89.467 v jádrovém městě;
- SO je nejhustěji zalidněným obvodem kraje (308 obyv./km²);
- rozlohou přes 409 km² se řadí do trojice největších obvodů.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Pardubickém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Pardubice	56	126223	89467	409
Chrudim	86	82941	23182	746
Česká Třebová	5	18487	15892	80
Hlinsko	22	21265	9972	247
Holice	14	17307	6489	214
Králíky	5	8910	4444	159
Lanškroun	22	23101	10124	275
Litomyšl	35	26841	10178	337
Moravská Třebová	33	26697	10491	417
Polička	20	19671	8903	273
Přelouč	42	24707	9057	257
Svitavy	28	31762	17027	352
Ústí nad Orlicí	16	26642	14472	191
Vysoké Mýto	40	32602	12429	282
Žamberk	27	29284	6057	282
Průměr za kraj	30	34429	----	301

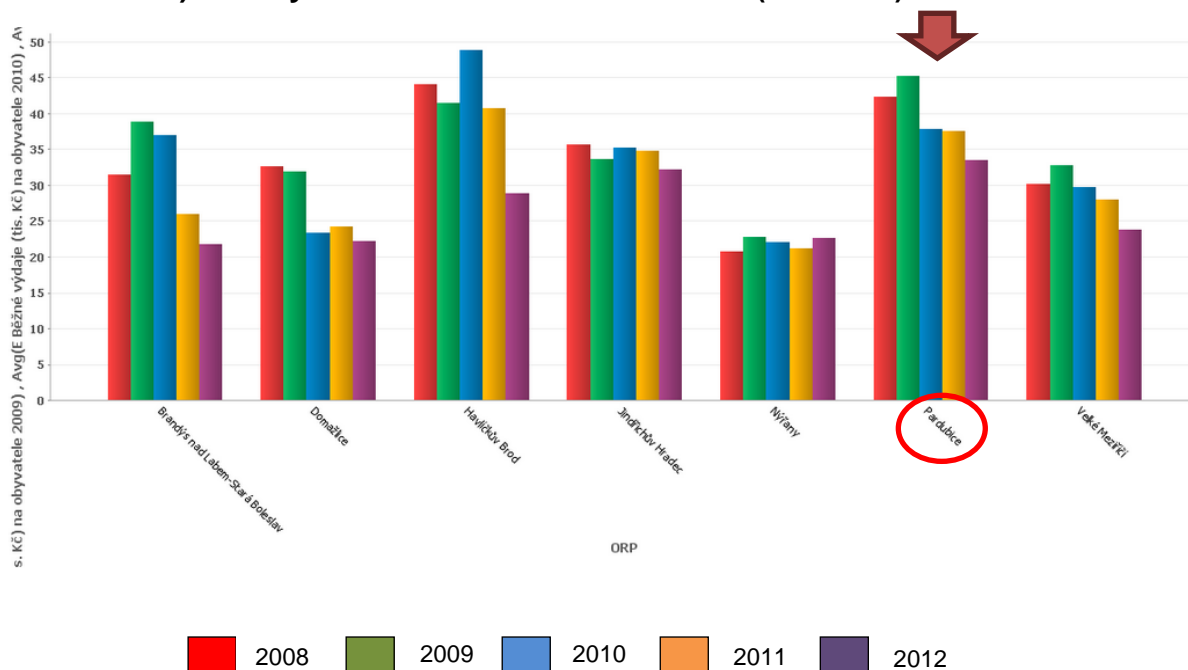
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání

- s ostatními SO ORP Pardubického kraje
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO ORP - měřeno počtem obcí ve správním obvodu 54 až 58 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Jindřichův Hradec, Domažlice, Nýřany, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Havlíčkův Brod, Velké Meziříčí).

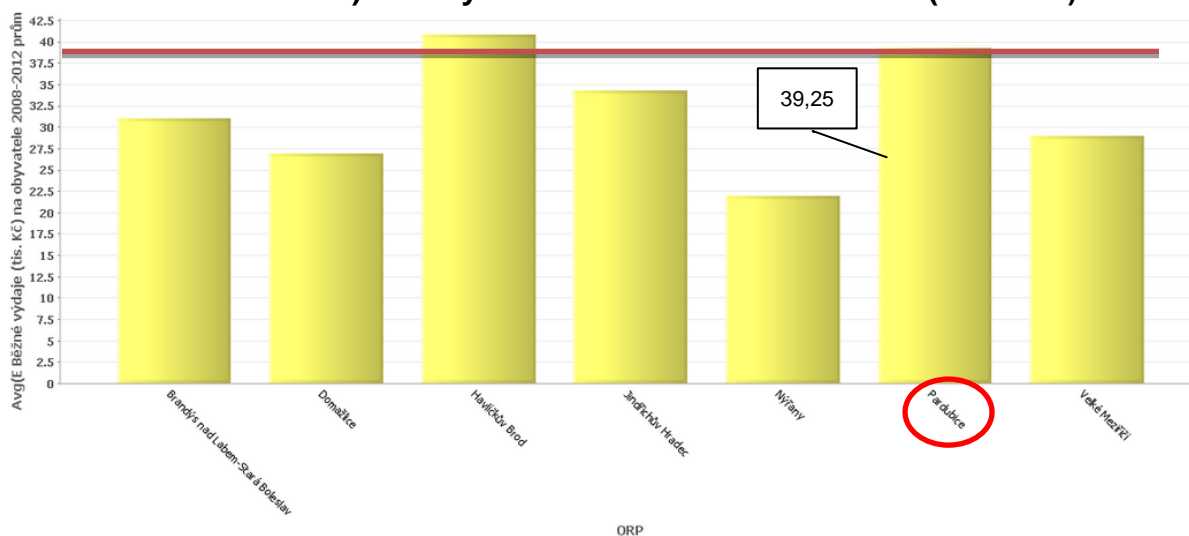
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé zejména porovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Pardubický obvod v průběhu 5ti sledovaných let obsadil třikrát 2. místo (2008, 2010 a 2011) a dvakrát dosáhl na 1. místo (2009 a 2012). To dokazuje i průměrná výše parametru SO ORP Pardubice, která činí ca 39 tis. Kč/obyv./rok a je druhá nejvyšší ve skupině SO srovnávaných dle kritéria počtu obcí. Pro úplnost je třeba dodat, že úroveň běžných výdajů pardubického obvodu má od roku 2009 sestupnou tendenci. Situaci znázorňují obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 54 – 58) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 54 – 58) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

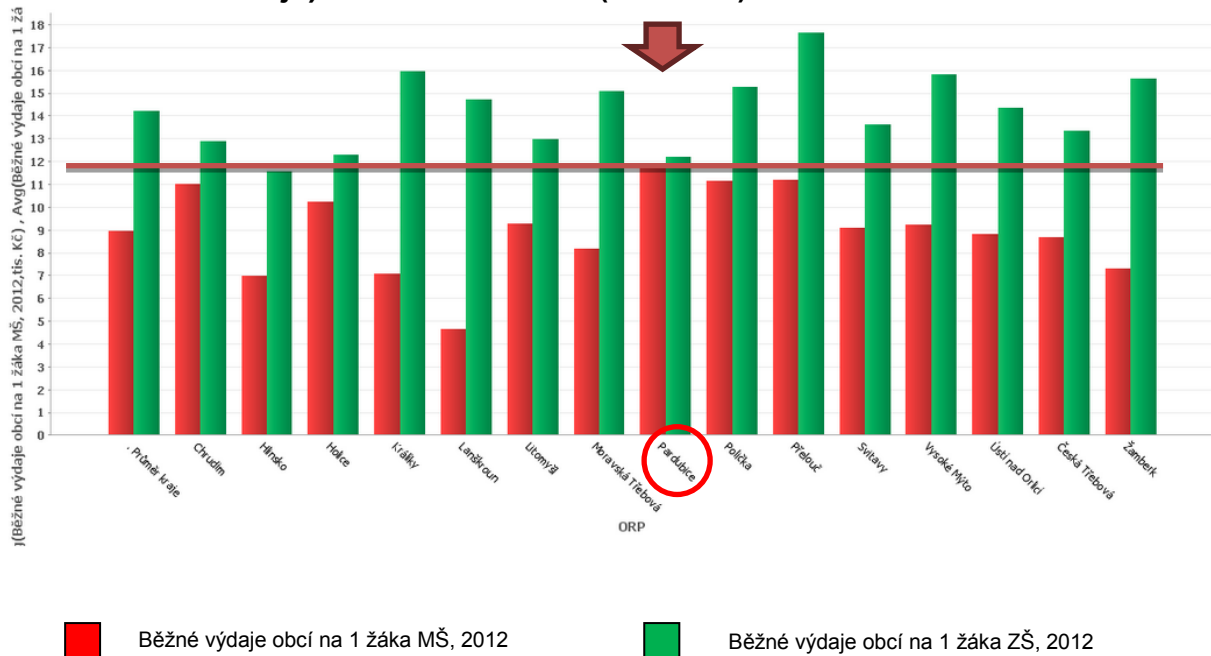
3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Pardubice zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol** s ostatními obvody Pardubického kraje. Zatímco z pohledu běžných výdajů na žáky MŠ jsou hodnoty za pardubický obvod nejvyšší (11,71 tis. Kč/žáka), z pohledu výše běžných výdajů na žáky ZŠ se obvod zařadil na 2. místo odspoda, tj. vykázal 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

nejnižší hodnotu v kraji, a to 12,21 tis. Kč/žáka. Viz obrázek 3, kde červená linie značí úroveň běžných výdajů na žáky MŠ dosaženou pardubickým obvodem.

Obrázek 3: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

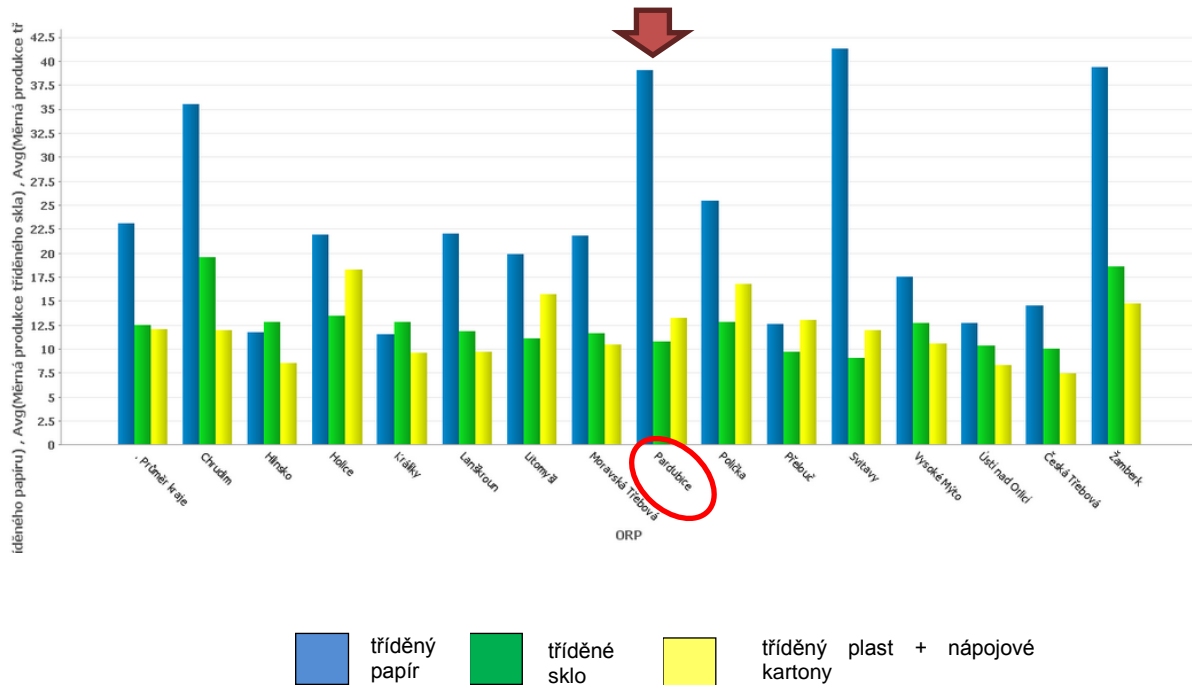
4. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Pardubice významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** pardubického obvodu je mezi srovnávanými obvody Pardubického kraje 4. nejnižší (ca 320 t/1.000 obyv.) a produkce SKO je pak zcela nejnižší (ca 170 t/1.000 obyv.). Pozitivní trend se projevuje v produkci tříděných položek v kategorii tříděného papíru (3. nejvyšší hodnota 39 t/1.000 obyv.). Pozitivní je také 4. nejnižší podíl SKO na KO v kraji, který činí ca 53 %.

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje; v tunách/1.000 oby.v.)

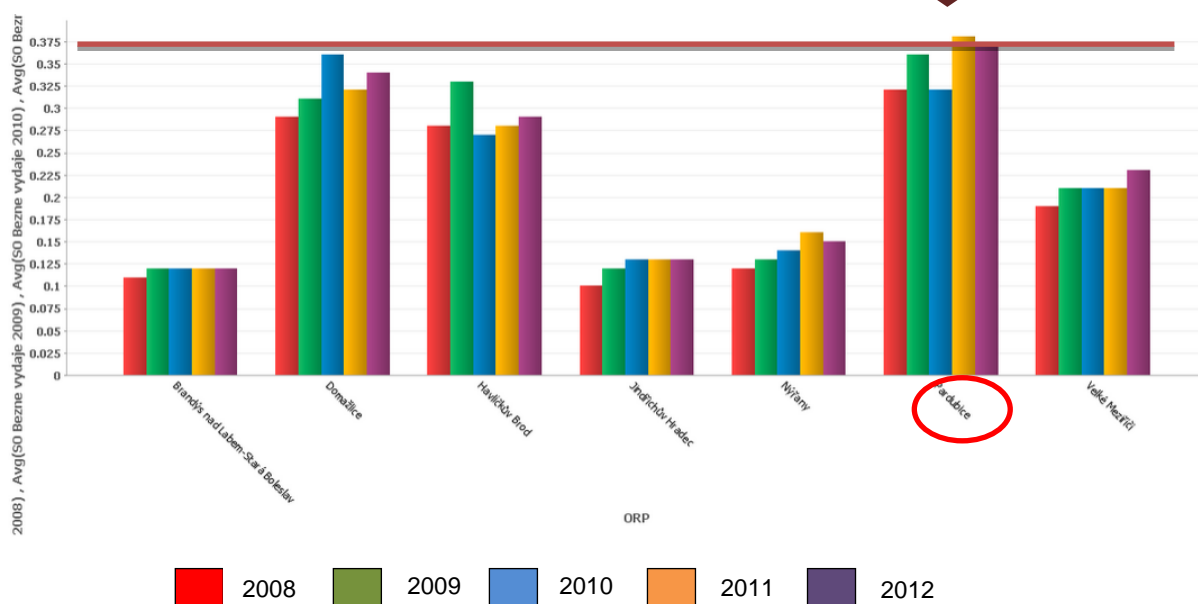
Obrázek 5: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Pardubického kraje; v t/1.000 oby.v.)

5. Sociální služby

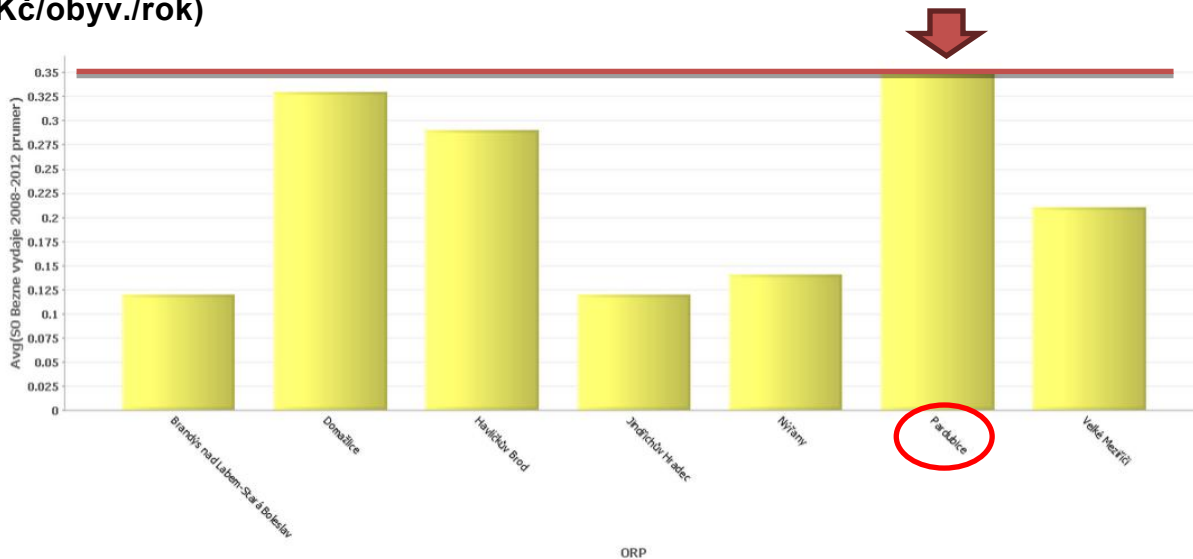
Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. SO ORP Pardubice vykazoval každoročně¹ nejvyšší hodnotu běžných výdajů ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP (kritérium počtu obcí). V průměru běžné výdaje pardubického obvodu činily 0,35 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázky 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 54 – 58) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

¹ s výjimkou r. 2010 – SO ORP Pardubice měl 2. nejvyšší hodnotu
 Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 54 – 58) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP PARDUBICE	
základní charakteristika	v Plzeňském kraji správní obvod ORP Pardubice: <ul style="list-style-type: none"> • je nejhustěji zalidněným obvodem • z hlediska počtu obyvatel je největší • má 2. nejvyšší počet obcí • zaujímá 3. největší rozlohu
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň běžných výdajů má od roku 2009 sestupnou tendenci, přesto je v průměru 2. nejvyšší
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň běžných výdajů na žáky MŠ je nejvyšší v kraji • úroveň běžných výdajů na žáky ZŠ je 2. nejnižší
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • nejnižší produkce SKO a 4. nejnižší produkce KO • 4. nejnižší podíl SKO na KO • vysoká produkce tříděného papíru
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • SO měl téměř každoročně nejvyšší běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad